VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży**
(nr 157)
z dnia 29 maja 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży (nr 157)

29 maja 2014 r.

Komisja Edukacji Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Pawła Baucia (TR)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– zaopiniowanie dla Komisji Gospodarki oraz Komisji Obrony Narodowej poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Kosmicznej (druk nr 2278);

– rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2015 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Prokopczyk** dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego w Najwyższej Izbie Kontroli wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Kochanek** przedstawiciel Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, **Sławomir Jakubiuk** starszy specjalista w Ministerstwie Obrony Narodowej, **Leszek Rafalski** przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, **Otylia Trzaskalska-Stroińska** zastępca dyrektora departamentu innowacji i przemysłu w Ministerstwie Gospodarki, **Stanisław Dyrda** kierownik działu rozwoju organizacji w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, **Janina Owczarek** wiceprezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Techniki ZNP, **Piotr Wolański** przewodniczący Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych PAN oraz **Marek Banaszkiewicz** dyrektor Centrum Badań Kosmicznych PAN.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Elżbieta Wojciechowska, Ewa Muszyńska** oraz **Paweł Witecki** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Witam serdecznie wszystkie przybyłe osoby. Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje dwa punkty.

Punkt pierwszy to zaopiniowanie dla Komisji Gospodarki oraz Komisji Obrony Narodowej poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Kosmicznej (druk nr 2287).

Punkt drugi to rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2015 r.

Czy są uwagi do przedstawionego porządku? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny bez zmian.

Przystępujemy do realizacji pierwszego punktu posiedzenia. Informuję, że Sejm na 66. posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. skierował poselski projekt ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Kosmicznej (druk 2287) w celu rozpatrzenia do Komisji Gospodarki oraz Komisji Obrony Narodowej, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Zgodnie z decyzją prezydium Komisji projekt opinii w tej sprawie przygotował pan poseł Zbigniew Włodkowski. Proszę bardzo, panie pośle, o przedstawienie projektu opinii.

Poseł Zbigniew Włodkowski (PSL):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Projekt opinii nr 26 Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży dla Komisji Gospodarki oraz Komisji Obrony Narodowej w sprawie poselskiego projektu ustawy o utworzeniu

Polskiej Agencji Kosmicznej (druk nr 2287) uchwalony na posiedzeniu w dniu 29 maja 2014 r.

Sejm na 66. Posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. skierował poselski projekt ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Kosmicznej (druk nr 2287) w celu rozpatrzenia do Komisji Gospodarki oraz Komisji Obrony Narodowej, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży zapoznała się z powyższym projektem ustawy na posiedzeniu w dniu 29 maja 2014 r. i po przeprowadzonej dyskusji postanowiła pozytywnie zaopiniować przedłożony projekt ustawy.

Jednocześnie Komisja, w toku dalszych prac legislacyjnych, proponuje rozważenie następujących kwestii.

Po pierwsze, Komisja zwraca uwagę, że zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju agencja ta zarządza strategicznymi programami badań naukowych i prac rozwojowych oraz finansuje lub współfinansuje te programy. Do zadań NCBiR należy także zarządzanie realizacją oraz finansowanie lub współfinansowanie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa. W tym kontekście zasadne byłoby przeanalizowanie i doprecyzowanie zadań Polskiej Agencji Kosmicznej, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, w celu uniknięcia potencjalnej kolizji kompetencyjnej między instytucjami.

Po drugie, celowe wydaje się wprowadzenie do projektu ustawy przepisów dotyczących współpracy i współdziałania Polskiej Agencji kosmicznej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Polską Akademią Nauk, a także z przedstawicielstwami środowiska nauki i szkolnictwa wyższego takimi jak: Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Rada Główna Instytutów Badawczych.

Po trzecie, ze względu na przewidziane w projekcie, wśród zadań Agencji, prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie badań przestrzeni kosmicznej oraz inżynierii kosmicznej i satelitarnej, Komisja proponuje, aby uprawnionymi do desygnowania swoich przedstawicieli do Rady Agencji byli również minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

Po czwarte, zdaniem Komisji pożądane byłoby również uwzględnienie uwag ekspertów, zawartych w opinii Biura Analiz Sejmowych, podczas rozpatrywania projektu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę przedstawiciela wnioskodawców pana posła Waldemara Pawlaka o krótkie zreferowanie istoty tej ustawy.

Poseł Waldemar Pawlak (PSL) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, panie i panowie, ustawa przewiduje utworzenie Polskiej Agencji Kosmicznej. Instytucji, która zajęłaby się szeroko rozumianą problematyką kosmiczną. Dotyczy to zagadnień związanych z funkcjonowaniem systemów nawigacji satelitarnej, systemów obserwacji, ostatnio mieliśmy do czynienia ze zjawiskami pogodowymi, które pokazały jak ważna jest możliwość prognozowania i przewidywania zjawisk pogodowych, a także obszar telekomunikacji. To są te trzy obszary merytoryczne i Agencja zajmowałaby się inicjowaniem i wdrażaniem projektów, które sprzyjałyby rozwojowi technologii kosmicznych.

Bardzo ważny zadaniem jest w tej chwili koordynacja działań instytucji publicznych, które są w tej chwili pozbawione ośrodka koordynującego. Pojawiły się pewne struktury, działania i pomysły, na przykład w Polskiej Akademii Nauk, które zajmują się tą problematyką, ale nie ma odpowiednika w strukturach administracji państwowej.

Tymczasem w wielu państwach słabszych, biedniejszych od Polski, ta problematyka jest bardziej zauważana i te działania są koordynowane z dużo większą skutecznością.

Sama struktura ustawy opiera się na doświadczeniach i rozwiązaniach, które zostały wykorzystane przy tworzeniu innych agencji rządowych. Jest to zatem powtórka takiej struktury.

Jeżeli chodzi o rozwiązania dotyczące Rady i o sugestie, które przedstawił poseł Zbigniew Włodkowski, dotyczące rozszerzenia jej składu o przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, to można rozpatrywać tego typu rozwiązanie.

Natomiast jeśli chodzi o współpracę z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Polską Akademią Nauk czy uczelniami wyższymi, to wydaje mi się, że już w toku działań Agencji jest to do zrealizowania.

Nie ma powodu, by wszystkie najmniejsze rzeczy zapisywać w ustawie. Pojawiła się w naszym kraju maniera, żeby wszystko, najdrobniejsze detale zapisywać w ustawie. Prowadzi to do sytuacji, w której tego typu instytucje, jeśli coś nie jest zapisane w ustawie, przestają się tym interesować.

Istotne jest to, żeby ustawa powołująca do życia Polską Agencję Kosmiczną, instytucję, która koordynuje politykę w tej przestrzeni, była krótka, ramowa i pozwoliła skutecznie wykorzystać środki, które są w Europejskiej Agencji Kosmicznej i uczestniczyć nam w projektach realizowanych w Europie.

Z systemów satelitarnych korzystamy każdego dnia i nawet tego nie zauważamy, na przykład, z systemów nawigacji. Korzystamy z tego nie przy pomocy skomplikowanych urządzeń, tylko przy pomocy telefonów. W gospodarce używamy tych systemów do monitorowania transportu i bardzo dobrze sprawdzają się w działaniu.

Rozwój tych technologii może sprzyjać tworzeniu atrakcyjnych, nowych miejsc pracy w naszym kraju, dlatego proszę Komisję o przyjęcie opinii.

Myślę, że zgłoszone tu uwagi możemy wziąć pod uwagę podczas szczegółowych prac nad poszczególnymi zapisami. To są uwagi o charakterze ogólnym. Jeśli będą państwo mieli propozycje dotyczące poszczególnych artykułów ustawy, to wtedy możemy to skutecznie rozpatrzeć na posiedzeniu Komisji Gospodarki i Komisji Obrony Narodowej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję panu posłowi. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z posłów i posłanek chciałby zabrać głos w tej sprawie? Pytam również o to zaproszonych gości.

Bardzo proszę, pan przewodniczący Bramora.

Poseł Artur Bramora (PSL):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, jak powiedział mój przedmówca, kilka uwag, które zostały wyartykułowane, są to jedynie sugestie do dalszej pracy w komisjach właściwych dla przyjęcia tej ustawy. Nie widzę więc problemu braku korelacji treści ustawy z kwestami przedstawionymi w opinii. W związku z tym jak najbardziej popieram opinię w tej formie i wydaje mi się, że z racji faktu, że jest to od samego początku ustawa apolityczna, ma na celu podniesienie roli naszego państwa we współpracy europejskiej, myślę, że powinniśmy przyjąć tę opinię w przedstawionej formie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze jakieś głosy się pojawią w tej sprawie?

Nie słyszę. Wnioskuję, że wszyscy się zgadzają z przedstawioną opinią. W takim razie zamykam dyskusję. Przystępujemy do rozpatrzenia projektu opinii. W trakcie dyskusji nie zgłoszono konkretnych zmian.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia opinii w brzmieniu przedłożonym i przeczytanym przez pana posła Włodkowskiego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię w brzmieniu zaproponowanym przez pana posła Włodkowskiego.

Stwierdzam, że zamknęliśmy pierwszy punkt porządku dziennego. Dziękuję bardzo osobom, które wzięły udział w dyskusji.

Przechodzimy do drugiego punktu porządku posiedzenia.

Minuta przerwy dla możliwości opuszczenia sali przez część osób.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Informuję, że Marszałek Sejmu zwróciła się do komisji sejmowych o przekazanie tematów, które mogą być przedmiotem badań kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r.

Bardzo proszę o zgłaszanie tematów. Czy ktoś z pań i panów posłów ma tematy, które chciałby przedstawić i zainteresować NIK?

Cisza świadczy, że nie. Na sali jest przedstawiciel NIK. Bardzo proszę o krótkie poinformowanie nas o problemach, którymi NIK zamierza się zająć. Dziękuję.

Dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Piotr Prokopczyk dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

Zanim przekażę tę informację, o którą prosił pan przewodniczący, chciałbym krótko zasygnalizować jakie tematy kontroli NIK realizowała w 2013 i będzie realizowała w 2014 r. w obszarze, który stanowi przedmiot zainteresowania Komisji.

Poza kontrolami wykonania budżetu państwa, w części oświata i wychowanie oraz nauka i szkolnictwo wyższe a także planów finansowych Funduszu Nauki i Technologii Polskiej, ciekawymi kontrolami, które NIK zrealizowała w 2013 r. i niebawem ukażą się informacje na temat tych kontroli są efekty kształcenia w szkołach publicznych i niepublicznych, gdzie przedstawiamy efektywność tego kształcenia.

Oprócz tego przyglądaliśmy się w jaki sposób samorządy terytorialne przeprowadzają likwidację szkół. Czy te likwidacje pod względem prawnym są przeprowadzone prawidłowo? Czy pojawił się jakiś element finansowy korzystny dla samorządów terytorialnych. Czy nie pogorszyła się, w związku z tym, jakość kształcenia?

Inny temat, który został już zrealizowany i niebawem ukaże się raport NIK to są działania podejmowane przez szkoły i jednostki samorządu terytorialnego…

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Przepraszam, panie dyrektorze. Proszę o chwilę cierpliwości.

Dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego NIK Piotr Prokopczyk:

…podejmowane przeciwko patologiom, które dotykają dzieci i młodzież w szkole. Ta informacja również będzie niebawem przedstawiana.

Oprócz tego, w tym roku robimy kontrolę systemu egzaminów wewnętrznych, czyli egzaminów gimnazjalnych, maturalnych i sprawdzianów szóstoklasisty. Sprawdzimy w jaki sposób te egzaminy są przeprowadzane. Czy standaryzacja testów jest realizowana właściwie?

Mamy zamiar przeprowadzić kontrolę bezpieczeństwa wypoczynku dzieci i młodzieży. To wydaje się nam bardzo ważne.

Robimy również rekontrolę przygotowania szkół do przyjęcia sześcioletnich dzieci objętych obowiązkiem szkolnym. Taka kontrola odbyła się w ubiegłym roku. Jej wyniki były państwu przedstawione. W 88 szkołach sprawdzimy jak to przygotowanie jest realizowane i w taki sposób chcemy zakończyć tę powtórną kontrolę. Mamy informacje zebrane z 7 tysięcy szkół.

Mamy również zamiar przeprowadzić kontrolę wykonywania zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego, czyli przyjrzeć się, jak te zadania oświatowe są finansowane i realizowane.

Wracając do pierwszej prośby pana przewodniczącego, dotyczącej interesujących nas w 2015 r. obszarów, to takimi są: System Informacji Oświatowej, wiarygodność danych w tym systemie. Ten system aktualnie podlega modernizacji i chcielibyśmy przyjrzeć się tej modernizacji i jej wpływowi na funkcjonalność tego systemu.

Dosyć ciekawym obszarem jest szkolnictwo zawodowe, czy też cały system szkolenia zawodowego w kraju. Mówimy o szkoleniu zawodowym na poziomie pogimnazjalnym.

Innym obszarem, który wydaje się ważny to kształcenie na studiach doktoranckich i kształcenie w państwowych szkołach artystycznych.

Z naszej strony to wszystko. Bardzo dziękuję za możliwość wypowiedzi. Jeżeli będą pytania, jesteśmy gotowi do udzielenia odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi. Proszę bardzo.

Poseł Sławomir Kłosowski (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, ja może nie z pytaniem, ale z pewną sugestią. Bardzo dobrze, że w tematach kontroli wskazanych przez NIK w jej planach kontroli znalazły się kwestie dotyczące likwidacji szkół. To jest bardzo potrzebne, gdyż cały ubiegły rok, zresztą poprzedni również, wskazywał, że jest to temat kontrowersyjny.

Natomiast chciałbym zwrócić uwagę i poprosić, żeby w tym procesie likwidacyjnym pod szczególną uwagę został wzięty tzw. drugi etap likwidacji. Mam nadzieję, że nie będzie to tylko ten pierwszy etap, dotyczący procedur powiadamiania rodziców, likwidacji itd.

Pojawiają się decyzje wojewodów o uchyleniu uchwały samorządu terytorialnego jako niezgodnej z prawem.

Kwestia druga, może nawet ważniejsza, to wyroki wojewódzkich sądów administracyjnych, które bardzo często, w tej sprawie był dezyderat, mieliśmy posiedzenie Komisji, przypomnę, w ubiegłym roku, gdzie zwracaliśmy na to uwagę Ministerstwu Administracji i Cyfryzacji, stwierdzają nieważność decyzji likwidacyjnej, co *de facto* wiąże się z przywróceniem funkcjonowania szkoły, natomiast samorządy nie za bardzo przejmują się takimi wyrokami. Wojewodowie twierdzą, że nie mają instrumentów żeby skutecznie wymagać przywrócenia stanu sprzed likwidacji i sytuacja staje się niezwykle dziwna.

Bardzo proszę, żeby tę sytuację, ten drugi etap wziąć pod lupę.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Mam pewną uwagę. Mówi pan, panie pośle, o czymś, co, być może, nie będzie już możliwe, gdyż kontrola już się zakończyła, ale możemy zgłosić to jako naszą propozycję na 2015 r. Proszę pana dyrektora o zabranie głosu.

Dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego NIK Piotr Prokopczyk:

Czynności kontrolne, jeśli idzie o likwidację, tak naprawdę się zakończyły. Specjalnie przedstawiłem tę informację, aby mieli państwo ogląd tematów, którymi zajmuje się NIK. Proces likwidacji, który rzeczywiście budzi wiele kontrowersji, jest szereg doniesień medialnych, został wybrany przez nas do kontroli. Ta kontrola już się zakończyła, natomiast ten element, o którym pan wspomniał bym brany pod uwagę w ramach tej kontroli. Mam nadzieję, że informacja o wynikach kontroli, którą niebawem będziemy mogli państwu przekazać, pana zadowoli. Jeżeli wydaje się, że ten element powinien być głębiej zbadany, jesteśmy otwarci na możliwość dalszego procesu kontrolnego. Może najpierw zobaczmy, jak będą wyglądać wyniki tej kontroli i później wspólnie zastanowimy się co dalej. Dziękuję.

Poseł Sławomir Kłosowski (PiS):

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Bauć (TR):

Bardzo proszę, pani posłanka. Proszę.

Poseł Maria Nowak (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Chciałabym dać pod rozwagę jeszcze jeden temat. Wykorzystanie sprzętu, aparatury przez wyższe uczelnie. Aparatury, która została zakupiona w ostatnim okresie, głownie ze środków unijnych.

Napisałam interpelację i mam odpowiedź, która świadczy o tym, że ta aparatura trafiła bardzo nierównomiernie do uczelni w całym kraju.

Są uczelnie, które otrzymały bardzo drogą aparaturę, bardzo nowoczesną i są uczelnie, które od kilkudziesięciu lat nie otrzymały ani jednego grantu na aparaturę.

Jak to jest wykorzystywane? Nie możemy pozwolić na to, żeby korzystały z tego jedynie uczelnie, które otrzymały tę aparaturę. One będą się rozwijały, będą miały coraz lepsze wyniki, ale uczelnia obok, bez sprzętu do nowoczesnych badań, nie da sobie rady.

Druga rzecz, która mnie niepokoi, to fakt, że czasem ta nowoczesna aparatura stoi tylko dlatego, że jakieś części, jakieś lampy, drobne części są tak drogie, że uczelnia nie jest w stanie tego kupić i aparatura, po prostu, sobie stoi.

Myślę, że nie stać nas na to, żeby tym tematem się nie zająć. Zgłaszam to Wysokiej Komisji, żeby zdecydowała, czy warto zgłosić taki temat. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Sprawka.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Z mojej strony, panie przewodniczący, jest propozycja tematu na 2015 r. Jest to kontrola procesu kalkulowania części oświatowej subwencji ogólnej, wynikającego z art. 28 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w ramach przygotowywania ustawy budżetowej na 2015 r.

Prace nad projektem są realizowane, tak naprawdę, do końca września 2014 r., ponieważ w tym terminie rząd zobowiązany jest przedłożyć projekt ustawy budżetowej Sejmowi. W związku z tym, 2015 r. jest dobry do sprawdzenia tego procesu.

Uzasadnieniem jest to, że w uzasadnieniach do ustawy budżetowej kalkulacji części oświatowej subwencji ogólnej pojawiają się bardzo enigmatyczne określenia i sytuacja powtarza się każdego roku. Jako przykład podam uzasadnienie do ustawy budżetowej na 2014 r., gdzie zmniejszenie kwoty części oświatowej subwencji ogólnej w stosunku do poprzedniego roku jest uzasadnione tylko poprzez podanie przykładów zmniejszania zadań oświatowych związanych z porozumieniem pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotyczącym prowadzenia szkół artystycznych.

Natomiast w uzasadnieniu nie ma ani śladu informacji na temat tego, w jaki sposób na część oświatową subwencji ogólnej wpływa to, że, na przykład, od 1 września 2014 r. do szkół podstawowych pójdzie połowa sześciolatków. To, wydaje się, zupełnie nie miało znaczenia przy kalkulacji części oświatowej.

Natomiast art. 28 dość precyzyjnie określa w jaki sposób powinno się tę kwotę ustalać. Dlatego też, swojego czasu prosiłem Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Edukacji Narodowej o przedstawienie tych kalkulacji i nigdy nie otrzymałem w pełni zadowalających mnie wyjaśnień.

Być może Najwyższej Izbie Kontroli uda się sprawdzić, czy przy kalkulowaniu tej części i projektowaniu ustawy budżetowej jest to rzetelny rachunek matematyczny czy jest to metoda „głębokiego spojrzenia w sufit"? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Żyżyński.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Dziękuję bardzo. Nawiązując do tego co powiedziała koleżanka pani poseł Nowak, chciałbym zwrócić uwagę na to, że często pojawiają się granty aparaturowe a brakuje pieniędzy na obsługę tych urządzeń. Z tym finansowaniem są pewne problemy. Podobnie jest w szpitalach. Dostają sprzęt ale nie ma pieniędzy na obsługę. Wniosek jest taki, że trzeba poprawić mechanizmy finansowania. Warto tę sprawę przeanalizować. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, pani posłanka Joanna Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Chciałabym prosić o rozważenie możliwości kontroli NIK dotyczącej realizacji ustawy o Polskiej Akademii Nauk, ponieważ minęły trzy lata, w czasie których PAN była zobowiązana do regulowania spraw związanych z jej mieniem.

To znaczy, przekazania Skarbowi Państwa mienia niekoniecznego i zagospodarowania mienia, które jest konieczne do pracy centrali i instytutów badawczych. Ponieważ ten okres właśnie minął, wydaje się zasadnym, aby NIK stwierdził jak funkcjonowała ustawa i jak zostały zrealizowane te właśnie zapisy ustawy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Teraz jeszcze pani poseł Hall, a potem pani poseł Wróbel.

Poseł Katarzyna Hall (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Z uwagą od lat śledzę raporty NIK dotyczące funkcjonowania systemu oświaty i chciałam podzielić się kilkoma uwagami.

Jeżeli chodzi o prezentowane tu państwa plany, to szczególnie interesujące jest, muszę powiedzieć, to wszystko, co dotyczy funkcjonowania Systemu Informacji Oświatowej i systemu egzaminacyjnego, bo jesteśmy na etapie wdrażania wielu zmian prawnych i wymaga to uważnego monitorowania.

Zwracają państwo uwagę na różne zjawiska, które dotyczą pewnego procesu zmian w systemie edukacji i każda, nawet jednostkowa, analiza funkcjonowania szkół jest bardzo ciekawa.

Natomiast moja uwaga dotyczy kwestii metodologicznych państwa pracy, które już nie raz analizowałam. Sama zajmowałam się kiedyś badaniami pedagogicznymi. Myślę, że mam pewne pojęcie o metodologii badań. Zawsze uczono mnie, że jeżeli liczba badanych obiektów jest mniejsza od 100, to nieprawidłowe jest przedstawianie wyników badań w postaci procentów. Jeżeli mamy do czynienia z dużą liczbą badanych obiektów, to możemy powiedzieć, że połowa robi coś tam, a 35% coś tam.

Natomiast w państwa raportach bywały takie sytuacje, że obiektem badanym była grupa 30, 50, 20, nie wiem, 80 szkół i w niektórych szkołach stwierdziliście jakieś procesy szczególne dla tych środowisk. Nieważne, czy były to procesy pozytywne czy negatywne. Ważne, że dokonywaliście takich badań i po zbadaniu 30 szkół pojawiały się nagłówki gazet – „w 60% polskich szkół coś tam jest". Szkół mamy trzydzieści kilka tysięcy, tymczasem rzecz dotyczy 15 szkół, w których państwo byli. Są to ewidentnie dezinformujące przekazy, a nie informujące, bez względu, jak mówię, na fakt, czy jest to zjawisko pozytywne czy negatywne. To jest problem metodologiczny. Jeśli zaobserwujemy coś w 15 szkołach, to z pewnością jest to rzecz godna uwagi i należy się temu zjawisku przyglądać, ale trzeba to jakoś metodologicznie ułożyć.

Inna sytuacja jest kiedy badacie jakieś dokumenty i statystyki, z których wynika pewne zjawisko procentowe. Trzeba uważać na to, że kiedy zajmujemy się 30 szkołami, nie powinniśmy informować o zjawisku o szerokiej skali. Rodzą się wtedy jakieś napięcia i niepokoje – dlaczego wybrano te szkoły a nie inne, czy jest to reprezentatywna próba? Przy tej skali trudno mówić o reprezentatywności zjawiska, jakie by nie było, co nie znaczy, że analiza zjawiska w wybranych 30 szkołach nie może być sensowna. To jest wtedy badanie jakościowe i może dawać pewne wskazówki czy to do zmian prawnych, czy do sposobu działania w pewnych szkołach. Często lepiej jest głębiej przyjrzeć się problemowi, ale wtedy nie jest to badanie statystyczne, tylko jakościowe. Być może warto skonsultować się z jakimiś specjalistami, którzy zajmują się badaniami edukacyjnymi. Badania ilościowe i jakościowe mają wielki sens ale inny jest ich cel, inne wartości i przesłanki z nich wynikają.

Jest to taka uwaga metodologiczna, ale, jak mówię, różne interesujące wnioski wynikają z różnego typu badań. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję. Proszę, pani posłanka Wróbel.

Poseł Marzena Danuta Wróbel (niez.):

Mam wniosek, który dotyczy wynagrodzeń w szkołach. Mam sygnały, że te wynagrodzenia często są bardzo zróżnicowane. Niekiedy szokująco zróżnicowane. Chodzi mi zwłaszcza o różnego rodzaju dodatki.

Prosiłabym także o skontrolowanie tzw. dodatków inflacyjnych, jak są one przydzielane, bo, prawdopodobnie, na terenie tej samej gminy może dochodzić do różnych uregulowań w zależności od tego z jaką jednostką organizacyjną mamy do czynienia.

Prosiłabym zatem o skontrolowanie, generalnie, płac pod kątem dodatków i zasad ich przydzielania.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze z pań i panów posłów? Nie słyszę.

Chciałbym zgłosić pewną potrzebę. Proszę o dowiedzenie się i przekazanie nam informacji na temat wykorzystania przez jednostki samorządu terytorialnego kwot z subwencji oświatowej przeznaczonych na rehabilitację i rewalidację dzieci w szkołach.

Dochodzą do nas informacje, że te pieniądze, niestety, często nie są odpowiednio wykorzystywane. Różne są tego powody.

Sama metoda zgłaszania takiej potrzeby nie jest chyba dobra, jednak ustawa jasno przewiduje istnienie takiej kwoty. Mamy sygnały, że te pieniądze nie są przeznaczane na konkretną pomoc tylko gdzieś się rozchodzą. W skali roku jest to kwota 4 mld zł i ta kwota z roku na rok rośnie ze względu na coraz większą liczbę dzieci, które potrzebują takiej rehabilitacji. Szczególnie dzieci ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.

Proszę, pani posłanka Hall.

Poseł Katarzyna Hall (PO):

Poruszył pan bardzo ważny temat. Może spróbowałabym doprecyzować i rozszerzyć to, co powiedział pan przewodniczący. Trzeba sprawdzić w jaki sposób samorządy wykorzystują subwencje przeznaczone na edukację dzieci z niepełnosprawnościami. W jakim stopniu z tych pieniędzy korzystają dzieci, na które ta subwencja jest przeznaczona, a w jakim stopniu one giną w tym worku utrzymywania nieefektywnej sieci szkolnej.

Tu nie chodzi tylko o rewalidację, ale też o inne oddziaływania edukacyjne związane z potrzebami tych dzieci, które są różne zależnie od rodzaju niepełnosprawności. Chodzi o to, żeby korzystało z tego konkretne dziecko, a nie żeby ta kwota gdzieś ginęła.

Z tego co wiem, są ciekawe badania tego typu prowadzone przez panów Herczyńskiego, Herbsta i Levitasa związane z wykorzystywaniem subwencji, gdzie pojawiły się pewne konkluzje, że lepiej aby była to dotacja celowa a nie subwencja.

Można sięgnąć do tego rodzaju raportów badawczych i pogłębić ten temat na kilku przykładach, które pozwoliłyby zdobyć pewne wskazówki do działań w tej sprawie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję pani poseł i liczę na pomoc w formułowaniu naszych pomysłów.

Czy ktoś chciałby jeszcze zgłosić jakiś temat? Dziękuję bardzo. Proszę pana dyrektora o zabranie głosu.

Dyrektor departamentu nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję. Szanowni państwo, bardzo dziękuję za wszystkie zgłoszone tu problemy. Pozwolę sobie przedstawić kilka moich uwag, tak by państwo mieli pełny obraz sytuacji.

Wszystkie te tematy są niezwykle istotne i myślę, że wszystkie są w obszarze zainteresowań NIK.

Jeżeli chodzi o likwidację szkół, to tu pozwoliłem sobie już na przedstawienie opinii na ten temat.

Jeżeli chodzi o szkolnictwo wyższe, to jest to poważny problem. To znaczy, rzeczywiście te kwestie wykorzystania grantów i kwestie aparatury medycznej, jej utrzymania i wykorzystania, to jest to poważny problem. Taki sam problem jest z majątkiem nieruchomym. To znaczy, w uczelniach wyższych mamy do czynienia z dużymi inwestycjami i w tej chwili uczelnie mają problem z utrzymaniem tych nieruchomości. Myślę, że jest to bardzo interesujący temat. Jesteśmy tym zainteresowani.

Te tematy, czy obszary, które państwu przedstawiłem, uznaliśmy za istotne, natomiast ten temat wydaje mi się bardzo ważny, tym bardziej, że sam minister nauki i szkolnictwa wyższego przekazuje uczelniom dodatkowe środki, żeby miały możliwość utrzymania tych nieruchomości. Tu mamy trudną sytuację.

Jakiś czas temu kontrolowaliśmy wydawanie środków publicznych na naukę i dostrzegliśmy ten problem. Minister tłumaczył się, że ma stworzoną mapę aparatury w szkolnictwie i próbuje nad tym zapanować, natomiast jest to problem, który wymaga przyjrzenia się mu.

Jeżeli chodzi o wykorzystanie części oświatowej subwencji ogólnej, kilka tematów tu się pojawiło, prawdę powiedziawszy, mamy takie założenie, że w tym roku w ramach planu pracy, gdzie mamy temat wykonywania zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego, kwestie związane z wykorzystaniem przez jednostki samorządu terytorialnego subwencji ogólnej, również kwestie wynagrodzeń dla nauczycieli, to co zostało tu przedstawione, mamy dane, że w latach 2010-2013 kwota bazowa została podniesiona o około 16%, natomiast sposób wyliczania subwencji oświatowej pozostawał niezmieniony, więc w ramach kontroli chcielibyśmy się temu przyjrzeć.

Nie wiem czy wszystkie zgłoszone tutaj elementy uda nam się objąć. Ta kontrola byłaby kończona pod koniec 2014 r., a informacja o wynikach tej kontroli w II kwartale 2015 r. lub pod koniec I kwartału.

Będziemy chcieli przyjrzeć się wynagrodzeniom nauczycieli i wykorzystaniu części oświatowej subwencji ogólnej dla dzieci niepełnosprawnych.

Jakiś czas temu przeprowadziliśmy kontrolę nauczania dzieci z niepełnosprawnościami. Wtedy dotykaliśmy tych problemów, ale zatrzymaliśmy się, jeśli dobrze pamiętam, na poziomie powiatu. Teraz sięgnęlibyśmy głębiej, by dojść do poziomu gminy. Proponuję państwu, ponieważ ta kontrola wciąż jest kształtowana, jesteśmy przed zatwierdzeniem pełnego planu kontroli, trwają prace, korzystamy z opracowań osób, które znają się na systemie oświaty, natomiast problem środków przekazywanych w ramach subwencji jest problemem poważnym.

Sposób wyliczania subwencji, to, co zostało przedstawione przez pana posła, to muszę powiedzieć, że każdego roku NIK przeprowadza kontrolę wykonania budżetu państwa i tam dotyka tego problemu. Dotyka jednak kwestii typowo formalnych, technicznych. Nie badamy sposobu wyliczenia, który stosuje minister finansów. Dlatego też w 2015 r. chcemy skontrolować System Informacji Oświatowej, z którego korzysta się przy wyliczaniu subwencji. Są tam dane, na podstawie których ta subwencja jest wyliczana. Myślę, że należałoby skoncentrować się nad problemem, który pan przedstawił.

Jeżeli chodzi o problem PAN, który był tu podniesiony, kwestii gospodarowania majątkiem, to rzeczywiście była to taka pamiętna kontrola, która była realizowana przez NIK i chodziło o sposób przekazania deweloperowi gruntu, wybudowania na działce, która należała do PAN, apartamentowca przy Jazgarzewskiej, jeśli dobrze pamiętam. Wiem, że była taka kontrola robiona przez departament Skarbu Państwa. Była to kontrola sprawdzająca.

Oprócz tej kontroli gdzie pokazano sposób zbywania nieruchomości, wskazano działania, które nakazywały zewidencjonowanie tego majątku. Jakiś czas temu sprawdzono realizację tych zadań. Być może pojawia się pytanie o kolejną rekontrolę, aczkolwiek w tym roku również przyglądaliśmy się PAN w ramach wykonania budżetu państwa, dlatego że mamy specyficzną sytuację, że dysponentem części nr 67, czyli Polska Akademia Nauk, jest minister właściwy do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, ale jednocześnie prezes PAN ma pełne uprawnienia do realizowania i działania tak jak dysponent części budżetowej. Temu również się przyglądaliśmy i niebawem kiedy będziemy przedstawiali informację o wynikach kontroli w części nr 67 również będziemy odnosić się do PAN, aczkolwiek w tym wypadku ta kontrola nie dotykała tak mocno zarządzania majątkiem.

Bardzo dziękuję za uwagi dotyczące metodologii, które zgłosiła pani posłanka Hall. Kwestie metodologiczne traktujemy bardzo poważnie. To, co powiedziałem w pierwszej mojej wypowiedzi na temat prowadzonej właśnie rekontroli szkół pod kątem ich przygotowania do przyjęcia dzieci sześcioletnich, to chciałbym zapewnić, że bardzo staramy się, żeby pierwsze informacje przekazać państwu przed wakacjami. Bardzo śpieszymy się, żeby to zrobić. Do tej rekontroli podeszliśmy szczególnie. To znaczy najpierw poprosiliśmy o informacje o stanie przygotowań w trybie online z 7000 szkół. Uzyskaliśmy informacje ilościowe z tych placówek.

Trzeba pamiętać o tym, że my musimy ekonomicznie podchodzić do kwestii kontroli, bo sama kontrola NIK to wydatek określonej kwoty. W związku z tym tutaj wybraliśmy rozwiązanie pośrednie. Poprosiliśmy 7000 szkół o informacje ilościowe. Na podstawie tych informacji ilościowych wybraliśmy grupę, którą uznaliśmy za grupę, którą trzeba poddać szczególnej kontroli. Mówimy o dużych szkołach czy też o dużej liczbie dzieci, które zostaną przyjęte do szkół w roku szkolnym 2014/2015. W tych placówkach skoncentrowaliśmy nasze działania jednostkowe, kontrolne. Stąd ta grupa 88 szkół. Myślę, że w tym wypadku podejście metodologiczne było na bardzo wysokim poziomie, natomiast, tak jak mówiła pani poseł, mamy do czynienia z bardzo dużą populacją. W związku z tym potrzebna jest umiejętność dopasowania metod doboru, głównie chodzi o metody wyboru próby. Staramy się bazować na pewnych doświadczeniach, które są realizowane przez różne instytuty badania opinii publicznej, które również muszą bazować na pewnej ograniczonej próbie.

Przy każdej informacji staramy się podkreślać, jaką była próbą, jej wielkość. Niestety, przekazy medialne, nad którymi nie mamy władztwa doprowadzają do tego, że niekiedy pojawiają się mocne alarmistyczne nagłówki, które nie oddają faktycznego stanu, który przedstawiliśmy w informacji.

Z mojej strony to wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję. Jeszcze pani posłanka Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Chciałabym doprecyzować. Otóż nieco inny problem jest według mnie ważny. Ustawa o PAN mówiła o tym, iż centrala PAN ma określić mienie niezbędne do prowadzenia działalności naukowej przez instytuty i mienie potrzebne do działalności centrali. Mienie, które uznaje za zbędne powinna zbyć lub przekazać samorządom, bądź do Skarbu Państwa. Minął określony termin 3 lat, zatem w kontekście problemu, o którym pan mówił – gospodarowania mieniem – jest to niezmiernie ważny element.

Teraz, jeśli chodzi o takie *exemplum*, przykład dotyczy tych 40 ha, które leżą niewykorzystane od sześćdziesięciu lat przy drodze do Jabłonnej. To jest sześćdziesiąt lat niewykorzystywania. Powstał jakiś projekt. Coś ma być zbudowane. Pojawia się pytanie, czy PAN podporządkowała się treści zapisów i wykonuje obowiązki. Proponuję, by w tym zakresie został przeprowadzona kontrola. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Mamy wnioski. Zapisałem je. Widzę, że pani posłanka donosi kolejny. Rozumiem, że pan poseł Kłosowski nie składa wniosku.

Poseł Sławomir Kłosowski (PiS):

Nie.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

W takim razie tych wniosków powinno być – raz, dwa, trzy, cztery, pięć. Wniosek pani poseł w sprawie wynagrodzeń w szkołach i dodatków inflacyjnych. Wniosek pani Fabisiak w sprawie PAN. Pan poseł Żyżyński o finansowaniu użytkowania aparatury. Pan poseł Sprawka o sposobie kalkulowania części oświatowej subwencji ogólnej na 2015 r. Pani poseł Nowak pytała o wykorzystywanie aparatury zakupionej ze środków europejskich i pani poseł Hall i poseł Bauć o sposobie wykorzystania środków z subwencji oświatowej na rehabilitację i rewalidację dzieci niepełnosprawnych w szkołach.

Czy jest sprzeciw przeciwko przyjęciu tych tematów? Nie słyszę. Dziękuję bardzo. Proszę upoważnić prezydium, aby dokonało redakcyjnego doprecyzowania sformułowań, tak aby miało to odpowiednią formę językową.

Czy jest zgoda? Bardzo proszę, pani posłanka Wróbel.

Poseł Marzena Danuta Wróbel (niez.):

Może dodam, w kontekście tego, co powiedział pan dyrektor, prosiłabym o tę kontrolę tych płac pod kątem ich zaniżania. Mam sygnały, że mogą być zaniżane. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Na tym wyczerpaliśmy porządek posiedzenia. Zamykam posiedzenie Komisji. Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Dziękuję bardzo.